

Lähiruoka arjen elämyksissä

23.10.2025

Lähiruoan suosio on kasvanut Suomessa viime vuosina, ja REKO-lähiruokaverkosto on muodostunut monelle kuluttajalle arjen tärkeäksi hankintakanavaksi. REKO tarjoaa mahdollisuuden ostaa lähellä tuotettuja elintarvikkeita suoraan tuottajilta, ilman välikäsiä. Tuore pro gradu -tutkimus (Karjalainen 2025) paljastaa, että REKO-tuotteet eivät ole pelkkää ravintoa. Ne rakentavat elämyksellisiä ruokamaisemia, joissa ruokahetki on pysähtymisen paikka ja aistien juhla. Tuoreen leivän tuoksu, keskustelu tuottajan kanssa tai yhdessä kokeiltu resepti tekevät arjesta merkityksellistä ja tuovat iloa, yhteisöllisyyttä ja hyvinvointia.

Ruokamaisema on tutkimuksessa käytetty käsite, joka kuvaa sitä, miten ruoka kietoutuu paikkoihin, ihmisiin, merkityksiin ja aineellisiin prosesseihin. Se ei rajoitu pelkkään fyysiseen ympäristöön, kuten keittiöön tai ruokapöytään, vaan sisältää myös sosiaaliset suhteet, kulttuuriset arvot ja arkiset käytännöt, jotka muokkaavat ruokailua. REKO-verkostossa ruokamaisema voi rakentua yhtä lailla jakelupisteellä käydystä kohtaamisesta kuin kotona valmistetusta illallisesta. Maisema syntyy aina tilanteessa ja saa merkityksensä kuluttajan kokemusten ja arvojen kautta.

Mikä tekee ruoasta elämyksen?

Tutkimuksessa tunnistettiin neljä erilaista ruokamaisemaa: rauhallinen, yhteisöllinen, toiminnallinen ja elämyksellinen. Ne voivat limittyä toisiinsa ja vaihdella tilanteen mukaan, mutta jokaisessa niistä ruoka on enemmän kuin syötävä annos. Se on osa identiteettiä, arvomaailmaa ja yhteyttä toisiin ihmisiin.

Elämyksellinen ruokamaisema rakentuu moniaistisuudesta ja hetkellisyydestä. Se on tilanne, jossa ruoka ei ole vain ravintoa, vaan kokemus, joka herättää tunteita ja jättää muiston. Karjalaisen (2025) tutkimuksessa kuluttajat kuvasivat, kuinka REKOsta hankittu tuore kala valmistettiin viikonlopun illallisella ja nautittiin ystävien kanssa. Hetkestä tuli elämyksellinen, koska siihen liittyi paitsi maku ja tuoksu, myös tarina kalan

alkuperästä ja jaettu yhteisöllisyys ruokapöydässä. Elämyksellinen ruokamaisema on kokonaisuus, jossa materiaaliset elementit, sosiaaliset suhteet ja kulttuuriset merkitykset sulautuvat yhteen.

Se voi toimia arjen vastapainona ja hyvinvoinnin lähteenä. Kun kiireisen viikon keskelle syntyy tilaisuus pysähtyä hyvän ruoan äärelle, arki saa uuden sävyn. REKO-tuotteiden kohdalla tämä elämys voi rakentua pienistä yksityiskohdista: lähileipomon leivän lämpimästä tuoksusta, juuresten kirkkaista väreistä tai siitä, että tietää ruoan olevan tuotettu kestävällä tavalla. Kuluttajalle se merkitsee hetkeä, jossa ruoka yhdistää, tuo iloa ja vahvistaa tunnetta yhteydestä omaan ympäristöön ja muihin ihmisiin. Näin elämyksellinen ruokamaisema ylittää pelkän aterian ja siitä tulee merkityksellinen osa elämäntapaa.

Elämyksellisessä ruokamaisemassa korostuvat:

- Aitous ja alkuperä: kuluttaja maistaa ja tietää, mistä ruoka tulee.
- Eettisyys ja kestävyys: valinta tukee paikallista taloutta ja ympäristöä.
- Moniaistisuus: maku, tuoksu ja ulkonäkö luovat kokonaisen kokemuksen.
- Yhteisöllisyys: ruoka nautitaan yhdessä, usein myös tuottaja mukana tarinassa.

Näin REKO-tuotteet kietoutuvat osaksi kulttuuria ja identiteettiä. Ne ovat paikallinen maku ja muisto, eivät vain ateria. Päiväkirja-aineistossa tuoreet vihannekset, leipä ja juustot kuvasivat yhtä aikaa arjen turvaa ja juhlaa. Ne ovat tuotteita, joihin liitetään iloa, ylpeyttä ja kokemuksia omasta elämäntavasta.

Ruokamaisema kilpailuetuna

Elämyksellinen ruokamaisema tarjoaa tuottajille ja ruokaketjun toimijoille strategisia mahdollisuuksia:

- Brändin rakentaminen elämyksillä: Ruokamaisema tarjoaa kehyksen, jossa tuottaja voi kertoa tarinoita alkuperästä ja valmistustavoista. Leipä ei ole vain tuote, vaan osa maisemaa, jossa tuoksu, tarina ja hetki kietoutuvat yhteen.
- Tuotekehitys kokemuksena: Reseptit, sesonkituotteet ja valmiit makupaketit voidaan suunnitella niin, että ne rikastavat arjen ruokamaisemia ja luovat uusia merkityksiä kuluttajan elämään.
- Asiakaskokemuksen laajentaminen: Jakelutilanteet rakentavat ruokamaisemia, joissa kohtaaminen ja yhteisöllisyys ovat yhtä tärkeitä kuin itse tuote. Kun ruokamaisema onnistuu, se synnyttää luottamusta ja sitouttaa kuluttajat pitkäjänteisesti.

Maku kohtaa merkityksen

Ruokaketjussa keskitytään usein hintaan ja logistiikkaan. Elämyksellinen ruokamaisema muistuttaa, että kuluttajat hakevat myös merkityksiä ja tarinoita. Karjalaisen (2025) tutkimus osoittaa, että REKO-ruokamaisemat kytkeytyvät vahvasti arvoihin ja elämäntapaan: ostamalla lähiruokaa kuluttaja rakentaa omaa identiteettiään ja ilmaisee, mikä hänelle on tärkeää. Tuottajille ja ruokaketjun toimijoille tämä avaa väylän kehittää tuotteita ja palveluja, jotka vastaavat arvoihin, tunteisiin ja identiteettiin. Lähiruoan kohdalla tämä voi olla ratkaiseva kilpailuetu.

Haluatko tietää tarkemmin, mitä kaikkea REKO-ruokamaisemien taakse kätkeytyy? Tutkielma on luettavissa Vaasan yliopiston julkaisuarkistossa.

Sini Karjalainen
Asiantuntija, TKI

SEAMK

Kirjoittaja on graafisen suunnittelun (TaM) ja markkinoinnin asiantuntija (KTM), jota inspiroi merkityksellinen ja rohkea markkinointi, asiakasymmärrys, suunnitelmallisuus ja seuranta. Mukana kulkevat työnilo, luova ongelmanratkaisu, jakamisen ja auttamisen kulttuuri sekä jatkuva oppiminen.

Tämän tekstin muokkauksessa on käytetty kielimallia ChatGPT-5.